

आर्य समाज कार्यालय

1. 743

ARCHIVES

रु. ह.

श्रीगणेशाय नमः ॥ राजोवाच ॥ ॥ भगवन् नवतागमे चरित् कायास्त्वयोदितं ॥
एतेषां प्रकृतिं वस्त्रधनं वक्तुमर्हसि ॥ १ ॥ आगच्छं जन्मया देव्याः स्वरूपं
येन वदितुं ॥ विधिना ब्रूहि सकलं यथा वत्सरात स्पृशे ॥ २ ॥ त्रिषित्वा
व ॥ इदं हस्यं परमं मना ख्येयं प्रवक्षते ॥ भक्तो सीति न मे किंचित् त्रवाच ॥ तम
यं नराधिपः ॥ ३ ॥ सर्वस्माद्या महा लक्ष्मी स्त्रियुगा परमेश्वरी ॥ त

तमे

द्या लक्ष्म्यस्वरूपा सा व्याप्य कृष्णं व्यवस्थिता ॥ ४ ॥ मातुलिंगं गदां खेटं
पानपात्रं च विभ्रति ॥ नागलिंगं च योनिं च विभ्रती नृपमूर्धनि ॥ ५ ॥
सप्तकांचनवर्णाभा तप्तकांचनभूषणा ॥ शून्यंतदखिलं खेन पूरया
मासते जसा ॥ ६ ॥ शून्यंतदखिलं लोकं विलोक्य परमेश्वरी ॥ बभार ह
पमखिलं तपसा केवलं नहि ॥ ७ ॥ साभिन्नां जनसंकासं दंष्ट्रावित

५. वरानना ॥ विशाललोचनानारीवभूवतनुमध्यमा ॥ ८ ॥ खड्गपात्रशिरः
२ खेंदेरलंकृतचतुर्भुजा ॥ कवचहारंशिरसाविभ्राणाहिशिरःत्रजे ॥ ९ ॥
साप्रोवाचमहालक्ष्मीतामसीप्रमदोत्तमा ॥ नामकर्मवमेमातेर्दहि
तुभ्यंनमोनमः ॥ १० ॥ तांप्रोवाचमहालक्ष्मीस्तामसीदिव्यलोचनां
ददामितवनामानियानिकर्माणिताविते ॥ ११ ॥ महामायामहाका

राम
२

लीमहामारीसुधातया ॥ निशारद्वानेकवीराकालराविर्दुरत्यया ॥ १२ ॥
इमानितवनामानिप्रतिपाद्यानितेमया ॥ एभिकर्माणितांज्ञात्वायो
धीतेसोमृतेसुखं ॥ १३ ॥ तामित्युक्तामहालक्ष्मीस्वरूपं परमं नृपः ॥ सत्ता
त्येनानिशुद्धेनगुणोनेन्दुप्रभुंददौ ॥ १४ ॥ अक्षमालांकुशधराविणा
पुस्तकधारिणी ॥ सावभूवमहानारीनामान्येवसाददौ ॥ १५ ॥ म

६६
३

हविषामहावाणी भारती वाक्सरस्वति ॥ आर्याशाली महाधेनुर्वदगर्भा
वधीश्वरी ॥ १६ ॥ अथोवाच महालक्ष्मी महाकाली सरस्वती ॥ पुत्रजनय
तां देव्यो मिथुने स्वा नुरुपतः ॥ १७ ॥ इत्युक्ता ते महालक्ष्मीः सप्तर्षिभिः
धुनं स्तव्यं ॥ हिरण्यगर्भो ह विरोक्षी पुंसो कमलासनो ॥ १८ ॥ अत्र नि
धे विरंभ्येति धातुरित्याह तं नरं ॥ श्रीः पद्मकमले लक्ष्मीत्याह माता

सप्त
३

स्त्रियं च तां ॥ १९ ॥ महाकाली भारती च मिथुने अजतः सह ॥ एतयोर्गपि
रूपाणि नामानि च वदामि ते ॥ २० ॥ नीलकण्ठं रक्तबाहुं च तां गेवन्दु
शेखरं ॥ जनयामास पुरुषं महाकाली सितं स्त्रियं ॥ २१ ॥ अरुद्रः शंकर
स्थायः कपर्दी च त्रिलोचनं ॥ त्रयीविद्याकाशधेनुः शालीभाषा
क्षरास्वराः ॥ २२ ॥ सरस्वती स्त्रियं गौरी कृष्णं च पुरुषं नृपः ॥ जनया

६६. मासनामानितयोरपि वरदा मित्रे ॥ २३ ॥ विष्णुः कृष्णो हृषीकेशो वासुदेवो
 ४ जनार्दनः ॥ ५ ॥ मागौरी सती चण्डि सुन्दरी शुभगा शुभा ॥ २४ ॥ एवं युवतयः
 सद्यः पुरुषत्वं प्रवेदिरे ॥ चक्षुषं तोनु पश्यंति नेत्रे तद्विज्ञो जनाः ॥
 वसन्ते प्रददौ पत्नी महालक्ष्मी नृपत्रयी ॥ हृदयगौरी वरदा वासुदे
 वा ये वशिष्ठः ॥ २५ ॥ त्वरया सहसंभूय विरंभ्योऽमजी जनतः ॥ विभेद

रामः
 ४

भगवान् रुद्रस्तोत्रोर्पा सहवीर्यवान् ॥ २६ ॥ अंभो मध्ये प्रधानादिकार्यज्ञान
 मभून्नयः ॥ महाभूतात्मकं सर्वं जगत्स्थावरजंगमं ॥ २७ ॥ पुष्पाय पातया
 मासतस्त्वक्ष्म्या सह केशवः ॥ महालक्ष्मी महाराज जगत्सर्वमयी प्वरी
 २८ ॥ निराकारवसाकारा सेवनानाभिधानभृत् ॥ नामान्तरे निरु
 प्येष्टानां नानान्येनैकेन चित् ॥ २९ ॥ ॥ इति प्राधानिकं रहस्यं नाम प्र

५६
५
पमो ध्यायः ॥ ॥ अथिहवाच ॥ ॥ त्रिगुणातामसीदेवी सा त्विकीया त्रि
धोदिता ॥ सा सर्वा च भिडका दुर्गा भद्रा भगवती नमः ॥ १ ॥ योगनिशाहरेर
क्ता महाकाली तमोगुणा ॥ मधुकैटभना शार्प्ययांतुष्टा वांयुजा सना ॥
२ ॥ दशवक्त्रा दशभुजा दशपादां जनप्रभा ॥ विशालयाराजमाना त्रिं
शस्रो वनमालया ॥ ३ ॥ स्फुरदक्षनदंष्ट्रा सा भीमरूपापि विभ्र

रामः
५

मा ॥ रूपसौभाग्यकांतिनां सा प्रतिष्ठा महाश्रिया ॥ ४ ॥ खड्ग ॥ गगदाग्रलक्ष्म
खचक्रकपालभृता ॥ परिचंकारु कंक्षीर्वनिश्चोततु धिरंददौ ॥ ५ ॥ स
द्या सा वैष्णवी माया महाकाली दुरत्यया ॥ आराधिता वशी कुर्यात्सूजा
कर्तुं शरवरं ॥ ६ ॥ सर्वदेवशरीरे भोग्या विभूता मितप्रभा ॥ त्रिगुणा सा
महालक्ष्मी साक्षा अहि यमर्दिनि ॥ ७ ॥ श्येता ननानीलभुजा सुशेखरस्तन

६६

मंडला ॥ रक्तमध्या रक्तपादानीलजंघोरु रूमदा ॥ ८ ॥ सुवित्रजघनावित्र
माल्यांवरविभूषणा ॥ वित्रानुलेपनाकांतिरूपसोभाग्यशालिनी ॥ ९ ॥
अष्टादशभुजावेद्यासासहस्रभुजासति ॥ आयुधान्यत्रवक्ष्यते दक्षिणा
धःकरः क्रमात् ॥ १० ॥ अक्षमालाचकमलंवारोशिः कुलिशंगदा ॥ च
क्रं त्रिशूलं परशुः शंखो घंटा च पाशकः ॥ ११ ॥ शक्तिर्दंडश्चर्मचापं पा

सम
६

नपात्रं कमंडलुः ॥ अलं कृतभुजामेभिरायुधैः कमलासना ॥ १२ ॥ सर्वदे
वमयी मीशां महा लक्ष्मीमिमां न्य ॥ पूजयेत्सर्वलोकानां स देवानां प्रभु
र्भवेत् ॥ १३ ॥ गोरी देहात्समुद्भूताया स त्वैकगुणा श्रया ॥ साक्षात्सर
स्वती प्रोक्ता शुभासुरनिवर्हिणी ॥ १४ ॥ नवास्यासक्तयः पूज्यास्तदा
रुद्रविनायका ॥ नमो देव्या इति स्तोत्रैः महा लक्ष्मी समर्चयेत् ॥ १५ ॥

ह. ७
ददौ वाद्यभुजावाणा मुशले शूलवक्रभृत् ॥ शंखघंटा लांगले चकारुं कंठ
मुधाधिपः ॥ १६ ॥ अथासंपूजिता भक्त्या सर्वज्ञं च प्रयच्छति ॥ निशुंभमथ
नी देवी शुंभापुर निवर्हणी ॥ १७ ॥ इत्युक्त्वा निखरुपाणि मूर्तेः शान्तवपा
धिपः ॥ उपासनं जगन्मातुः पृथगासां निशामय ॥ १८ ॥ महालक्ष्मीर्यदा प्र
ज्या महाकाली सरस्वती ॥ दक्षिणोत्तरयोः पूज्ये एषतो मिथुनत्रये ॥ १९ ॥

विरंविः स्वरयामध्ये रूरे गोर्धो वदक्षिरो ॥ वामे लक्ष्म्या रूषी केशः पुर
तो देवतात्रयं ॥ २० ॥ अष्टादशभुजा मध्ये वामे वास्या दशानना ॥ दक्षि
णो ह्यभुजा लक्ष्मीर्ब्रह्मास्था वायव्याक्रमं ॥ २१ ॥ पूर्वादिदक्षतः पूज्यासि
तो गायहर्षभैरवा ॥ अष्टादशभुजा वेषाय दक्षपूज्या नराधिपः ॥ २२ ॥
दशानना वा ह्यभुजा दक्षिणोत्तरयोस्तथा ॥ ह्यमनना वा ह्यपूज्या दक्षि

समेतस्योस्तस्य ॥ २३ ॥ कालमत्स्यसंपूज्यो सर्वारिहप्रशान्तये ॥ यदावा
सभुजा पूज्यां भुजासुरनिवर्हिणी ॥ २४ ॥ नवास्याः शक्रयः पूज्यास्तद
रुद्रविनायको ॥ नमो देव्या इति स्तोत्रे महालक्ष्मीसमर्चयेत् ॥ २५ ॥ अ
वतारत्रया आयां स्तोत्रमंत्रास्तदाश्रयां ॥ अष्टादशभुजा वैष्णवा पूज्या
हियमर्दिनी ॥ २६ ॥ महालक्ष्मी महाकाली सेवया कृता सरस्वती ॥ ईश्व

राम
८

रीपुण्यपापानां सर्वलोकमहेश्वरी ॥ २७ ॥ महिषाक्षकरीयेन पूजिता श्रीम
नलभुः ॥ पूजयेत्तु गतां धार्त्री वंदिकां भक्तवत्सलां ॥ २८ ॥ अर्घ्यादि
भिरलंकारैर्गन्धपुष्पैस्तथा त्रैमेः ॥ धूपे दीपे च नैवेद्ये नानाभक्ष्यस
मन्वितैः ॥ रुधिराक्षेन वलिना मांसेन सुरयान्नपः ॥ पुनर्मांसमनीयेन
चन्दनेन सुगन्धिना ॥ २९ ॥ सकर्पूरे श्रुतां वृत्ते भक्तिभावसमन्वितैः ॥ वा

मभागेयते देव्या ऋद्धि नरी सं महासुरं ॥ ३१ ॥ पूजयेन्महियं येन प्राप्ते सा
युज्यमीशया ॥ दक्षिणो पुरतः सिंह समग्रं धर्ममीश्वरं ॥ ३२ ॥ बाहने पू
जयेद्देव्या धर्तयेन चराचरं ॥ ततः कृतां जलिर्भूत्वा सुवीत चरितै रिति
३३ ॥ कुर्यात्सुस्तवनं धीमान् सस्यामेकाग्रमानसः ॥ एकेन वा मध्य
मेन नैकेन तयो रिरुः ॥ ३४ ॥ चरितार्द्धं न च जपे ज्ञापयिष्ये इमं वा पुया

राम
६

त ॥ स्तोत्रमंत्रे सुवीतेषां यद्विवाजगदं विक्तां ॥ ३५ ॥ प्रदक्षिणानमस्का
रान् कृत्वा मूर्ध्नि कृतां जलिः ॥ क्षमापयेज्जगद्वात्री मुहुर्मुहुरतं दितः ॥
३६ ॥ प्रतिश्लोकं च जुहुयात्पायसत्रिलसर्पिषा ॥ जुहुयात्स्तोत्रमंत्रैर्वीचंदि
कायै शुभं हविः ॥ ३७ ॥ भूमेनामपदैर्देवी पूजयेत्सुसमाहितः ॥ प्रयतः प्रां
जलिः प्रहूः प्रशाम्पारित्य वात्मनि ॥ ३८ ॥ सुचिरं भो वरेदीशं चंदि

कालनमो भवेत् ॥ एवं यः पूजयेद्भक्त्या प्रत्यहं परमेश्वरी ॥ ३९ ॥ भुक्त्वा भो
गो न यथा कामं देवी सा युज्यमाप्नुयात् ॥ यो न तां पूजयेद्भक्त्या च सिद्धिं
भक्तवत्सलां ॥ ४० ॥ भस्मीकृत्या स्पृष्ट्वा निदहन्नि नमयी श्वरी ॥ त
स्मात् पूजयन् भूषाल सर्वलोकमयी श्वरी ॥ ४१ ॥ अथोक्तेन विधानेन चं
दिकां सुखमाप्स्यसि ॥ ४२ ॥ ॥ इति वैष्णविकं रहस्यं द्वितीयोऽध्यायः ॥

रामः
१०

अथिह्वाच ॥ ॥ नन्दामगवतीनामया भविष्यति नन्दजा ॥ सास्तुता पूजि
तानित्यं वशीकुर्यान्मगत्रयं ॥ १ ॥ कनकोत्तमकात्रिसा सुकात्रिकन
कां वरा ॥ देवी कनकवर्णा भा कनकोत्तमभूषणा ॥ २ ॥ कमलांकुश
पाशाङ्गे रत्नचतुर्भुजा ॥ इन्द्रि क मला लक्ष्मीः सा श्रीरुक्मा सु
जासना ॥ ३ ॥ पारक्तदत्तिका नाम देवी प्रोक्ता मयानघः ॥ तस्याः स्व

६६.
११

रूपं वक्ष्यामि श्रुत्वा पापभयापहं ॥ ४ ॥ रक्तां वरारक्तवर्णा रक्तसर्वाङ्ग भूय
शा ॥ रक्तायुधारक्तवर्णा रक्तकेशातिभीषणा ॥ ५ ॥ रक्तातीक्ष्णानखा
रक्तादशनारक्तदंष्ट्रिका ॥ पतिन्नारीचानुरैर्देवी भक्तं ब्रजे जने ॥ ६ ॥ क्रा ३
वसुधैव विशाखाशुमेरुयुगलस्तनी ॥ दीर्घैर्लंबास्थूलैस्तावतीव
ममो रमो ॥ ७ ॥ कर्कशावतिकास्तौ तौ सर्वानन्दपयोनिधि ॥ भक्तान्सं

रामः
११

पाययेद्देवी सर्वकामदुघोस्तनो ॥ ८ ॥ त्वङ्गपाशं च मुक्तालं गलं च विभर्ति
सा ॥ आख्यातारक्तचामुण्डादेवी योगेश्वरीति च ॥ ९ ॥ अनया व्याघ्रमखि
लं जगत्स्थावरजंगमं ॥ इमां यः पूजयेद्भक्त्या स व्याघ्रोतिवराचरं ॥ १० ॥
अधीते य इमं नित्यं रक्तदंष्ट्रावपुस्तवं ॥ तं सा परिवरेद्देवी पतिं प्रियमि
वांगना ॥ ११ ॥ शाकं वरीनीलवर्णा नीलोत्पलविलोचना ॥ गंभीरना

भिस्त्रिवलीविभूषिततनूदरी॥१२॥सुकर्कससमोतुंगवन्नपीनघनस्त
नी॥मुष्टोशिलीमुखापूर्णाकमलंकमलोलया॥१३॥पुष्पपल्लवमू
लादिफलाद्यंशाकसंचयं॥काम्यामन्नरसेयुक्तंक्षुद्ररामपुरापहं
॥१४॥कार्मुकंयस्फुरत्कांतिविभ्रतीपरमेश्वरी॥शाकंभरीशताक्षीसा
सेवदुर्गायकीर्तिता॥१५॥उमागोरीसतीचंडीकालिकासानुपार्वती

रामः
७

साकंबरीसुवन्ध्यायज्ञपन्संपूजयत्रयम्॥१६॥अक्षयानश्रुतेशीघ्रम
न्नपानरसान्वदुन्॥भीमापिनीलवर्णासादंष्ट्रादशनभाश्वरा॥१७॥
विशाललोचनानारीपीनोन्नतपयोधरा॥वन्द्यासंचंडमरुंशिरः
पात्रंरुविभ्रती॥१८॥एकवीरकालरात्रिसेवाक्काकामहासुता॥ने
ओमंडलदुर्धर्षाभ्रामरीचित्रकांतिभर॥१९॥चित्रानुलेपनादेवी

चित्राभरणाभूषिता ॥ चित्रभ्रमरपाणिः सामहामारीतिगीयते ॥ २० ॥ इ
ति ते मूर्त्तयो देव्या विख्याता वसुधाधिपः ॥ जगन्मातुश्च शिडकायाः की
र्तिता कामधेनवः ॥ २१ ॥ इदं रहस्यं परमं नवाद्यं कथयित्वया ॥ व्याख्या
तं दिव्यमूर्त्तिना मभीष्टफलदायकम् ॥ २२ ॥ इति मूर्त्तिरहस्यं बोद्धव्यं
ध्यायः ॥ ॥ मार्कण्डेयपुराणे कंदेवीमाहात्म्यमुत्तमं ॥ अः परं ॥

राम
५३

गुणैश्च तस्य मुक्तिर्नशंसयः ॥ २३ ॥ अज्ञानाद्विस्मृतो भ्रान्त्या यन्
नमधिकं कृतं ॥ विपरीतं तु तत्सर्वं क्षम्यतां परमेश्वरी ॥ २४ ॥ यदक्षरं
पदभ्रं स्वरं व्यंजनं यज्जितं ॥ तत्सर्वं क्षम्यतां देवी प्रसीद परमेश्व
री ॥ २५ ॥ यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपो यज्ञक्रियादिषु ॥ नूनं संपू
र्णतां यातु प्रसादात्परमेश्वरी ॥ २६ ॥ मंत्रहीनं भक्तिहीनं क्रियाही

नं परमेश्वरी ॥ यत्तु तासि मया देवी तस्मात्वं चरदाभ ॥ १२ ॥ आ
वाहनं वपुजां च त्वन्महात्म्यं जयंतथा ॥ विसर्जनं न जानाति
च सितकेतुं धमस्तमे ॥ १३ ॥ कामेश्वरी जगन्माता स विद्वान्
न विप्रहे ॥ गृहाणा शीमिषां सर्वं प्रसादकराणां निधिं ॥ १४ ॥
गुह्यातिगुह्यं गोप्यं त्वं गृहाणा स्मत्कृतं जयं ॥ सिद्धिर्भव

॥ १५ ॥ त्वत्प्रसादात् स्थिता ॥ १६ ॥ ॥ १७ ॥ ॥ इति सप्तमः
॥ १८ ॥ ॥ १९ ॥ ॥ २० ॥ ॥ २१ ॥ ॥ २२ ॥ ॥ २३ ॥ ॥ २४ ॥ ॥ २५ ॥ ॥ २६ ॥ ॥ २७ ॥ ॥ २८ ॥ ॥ २९ ॥ ॥ ३० ॥ ॥ ३१ ॥ ॥ ३२ ॥ ॥ ३३ ॥ ॥ ३४ ॥ ॥ ३५ ॥ ॥ ३६ ॥ ॥ ३७ ॥ ॥ ३८ ॥ ॥ ३९ ॥ ॥ ४० ॥ ॥ ४१ ॥ ॥ ४२ ॥ ॥ ४३ ॥ ॥ ४४ ॥ ॥ ४५ ॥ ॥ ४६ ॥ ॥ ४७ ॥ ॥ ४८ ॥ ॥ ४९ ॥ ॥ ५० ॥ ॥ ५१ ॥ ॥ ५२ ॥ ॥ ५३ ॥ ॥ ५४ ॥ ॥ ५५ ॥ ॥ ५६ ॥ ॥ ५७ ॥ ॥ ५८ ॥ ॥ ५९ ॥ ॥ ६० ॥ ॥ ६१ ॥ ॥ ६२ ॥ ॥ ६३ ॥ ॥ ६४ ॥ ॥ ६५ ॥ ॥ ६६ ॥ ॥ ६७ ॥ ॥ ६८ ॥ ॥ ६९ ॥ ॥ ७० ॥ ॥ ७१ ॥ ॥ ७२ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७४ ॥ ॥ ७५ ॥ ॥ ७६ ॥ ॥ ७७ ॥ ॥ ७८ ॥ ॥ ७९ ॥ ॥ ८० ॥ ॥ ८१ ॥ ॥ ८२ ॥ ॥ ८३ ॥ ॥ ८४ ॥ ॥ ८५ ॥ ॥ ८६ ॥ ॥ ८७ ॥ ॥ ८८ ॥ ॥ ८९ ॥ ॥ ९० ॥ ॥ ९१ ॥ ॥ ९२ ॥ ॥ ९३ ॥ ॥ ९४ ॥ ॥ ९५ ॥ ॥ ९६ ॥ ॥ ९७ ॥ ॥ ९८ ॥ ॥ ९९ ॥ ॥ १०० ॥

आशा शस्त्रकथि

1.743

ASMA ARCHIVES